

Latweeschu Uwise.

Nr. 48.

Zettortdeenâ 26. November.

1853.

Druckerts pee J. S. Hoffmann un A. Johannsohn.

No Dohnawas uppes.

Behsterburges Uwise raksta tå: Kad Turki no Generala Danneberga farraspehka 23schâ Oktober d. pee Olt eniza tahdu breefmigu mahzibu bij dabbujuschi un labba teefa Dohnawas uppe bij noslikuse, tad tee ne eedrohschinajahs wair ar Kreeveem no jauna sahlt, bet tikkai 31mâ Oktober d. to wesseltbas-nammu sadedsinajuschi, to apzeetinatn weetu ar pulweri, fo tee semme bij eerakfuschi un eededsinajuschi, nopohsitjuschi un arri to tiltu pahre Arsis uppi nodedsinajuschi, tad gahjuschi pahre Dohnawas uppi atpakkal.

Pee Rustschuk, fur Turki arri bij nahfuschi pahre par Dohnawu un sahkuschi apmesiees un apzeetinatn weetu taifist, muhsu Generals Soimonows 28tå un 31mâ Oktober d. ar lee-leem-gabbaleem Turkus tå sashahwis, ka teem no schi darba bij ja-atstahjahs. Turki gahjuschi atpakkal us kahdu fallu (kalwu) Dohnawâ, bet ir tå kahdi 83 Kreewi ar laiwahm teem gahjuschi pakkal, zittus nokahwuschi, zittus aisd sinnuschi prohjam.

Tå un Turki daschu deenu ar Kreeveem schur tur pee Dohnawas stipri islahwuschees, un wissur labbi labbi sadausiti, wissur pahre Dohnawas uppi behguschi atpakkal, un tikkai pee Kalafat wehl effoht palikkuschi tadehl, ka tur muhsu sabdats wehl ne effoht prettim gahjuschi. Tå pahmahziti, taggad Turki til ahtri gan wairs ne eedrohschinasees atkal sahlt un paliks gan meerigi wiannupps uppes. Labba teefa Turku, kas kauschana sanemta, effoht nodishta us Sassi pilsehtu. Paschu laiku arri wehl muh-

su Generals Sakkens ar to treschu farraspehku steidsahs us Turku rohbescheem un jaw effoht ne zil tablu no Dohnawas.

No Wahzsemnes.

Gelisch Berlihnes pilfata Pruhschu semme scho ruddeni islaide 14 gaddus wezzu sehnu no zeetuma, fur tas sagschanas behl 3 gaddus bija sehdejis. Teesastungs to sehnu atlaisdams wehl ar stipreem wahrdeem to usrunnaja un pastubbinaja, lai tå us preefschu ne darroht un dohd sehnam lihds waltineeku, kas to palaisu us tehwa mahjahm. Bet jau us zella no zeetuma lihds tehwa mahjahm sehnam virsti peedurrahs pee seewas prezzes, kas us turgus sehdeja! Tuhdal atkal sehnu sanehme un aisdwedde atpakkal us teefahm un us zeetuma nammu. H. K. . . .

Tannas siiras.

Stary wissahm sudmallahm (dsirnawahm) gan buhs tahs, fo kahds Entenderis us Mal-tas falla*) irr buhwejis, tahs pilnigakas un wehra leekamas; jo tahs us scho wihst taifitas: Dhtrâ behnina tu usness sawus rusus, un appafscha tew rohnahs jaw behz masa laizina iszeptâ maife gattawa. Tais sudmallâs effoht ihpafscha maschine, kas tohs

*) Schi Malta fallâ atrohnahs Widbus-juhra un ir 10 (□) kwadrat juhds leela ar sahdeem 100 tuhstoscheem eedshwotajem un peeder pee Entenderen schines.

miltus eejanz maiss, to mihltu samihza, kuttu-
lää istaisa, krahsnè eeschauj, iszepp, isnemm
no krahsnes un gattawu maissi us grihdu mal-
ditajam preekschâ noleek. — Etur skunstigas
sudmallas!!

E. F. S.

**Kahda bals is Latweeschu tautas
muhfu augsti zeeniga Keisera deenâ,
kad palikke 28. gaddi, famehr par
muhfu mihltu tehnu-semmi walda.**

Sirds - mihlti tautas brahli un
mahsas! Lai jums schodeen eet pee sirds tee
wahrdi, fo es juhsu brahliis buhdams sawâ fir-
di sajuhtu un wehlejohs. „Dohdeet Deewam,
kas tam peederr, un Keiseram kas tam pee-
derr,“ un ne nemmeet par launu, ka es tnr
peeleeeku klagt: Dohdeet sew pascheem, kas
jums peederr! Redseet, muhsu augsti zeenigs
Keisers irr dewis brihw muhsu Latweeschu tau-
tai Awises druckabt: tad nu nemmeet tahs, kas
jums peederr, ja juhs par tahm 1 paschu rubeli
f. par wissu gaddu, zauru seemu un waffaru,
isdohdeet. Tas taf naw dauds par til grubtu
darbu, par wesselu bohgenu beesi peedrukkatu
papihru. Ak, kas ta par mantu un laimi muh-
su tautai! Kur tas irr dsirdehts, ka til lehtas
Awises?*) Nemmeet, kas jums peederr, ka-
mehr wehl irr laiks, jo zaur to, ka zitti Awis-
ses smahde, warr notikt ja tas augsti zeenigam
Keiseram nah aufis, ka meh Awises wairs ne
dabbujam, zaur fo tad muhsu tautai weens
stuhris paliks tumshs. Zaur Awisehm tilsim
mehs drihsaf pee tahs gaismas, gudribas, kas
Wahzeescheem irr. Ak, es wehletu, ka wissâs
mahjâs Widsemme, Kursemme buhtu schahs
Awises, ne tapehz, ka es grihbu, lai Johann-
sohn un Hoffmann drukkera-kungi warr is-
tikt — es tohs wehl ne pasihstu — bet juhs es
pasihstu un grihbu, ka juhs paleezeet par tah-
deem, kas Deewam, Keiseram un wisseem to

dohd, kas katram nahfahs. Nu tad manni
mihlti, woi ne buhs tâ? Woi nemseet wissi Awis-
ses? — Ak ja man buhtu til dauds, es teem
wisseem, kam 1 rubela naw, to dohtu arr preeksch
Awisehm. Woi tizzeet man jeb ne tizzeet, es
to darritu. Bet taggad darrischu, fo ween ar
Deewa palihgu un schehlast bu paspehschu, un
fo ween labbu un jums wesseligu, derrigu wis-
sulabbatâs Wahzu grahmatâs un Awises atrad-
dischu. Tapehz krahsjeet trihs gaddus pa-
preeksch, tad lehti sanahls, fo par Awisehm
maksabt. — Ak, gahdasim, luhdsami mihlti,
gahdasim, gahdasim, ka paleekam tahda tau-
ta, kas dsihwo Debbes-Deewam par gohdu,
mums pascheem par labbu un swehtibu, un
muhfu semmes augsti zeenigam Keiseram un
Waldneekam par preeku, ka winsch ar labbu
prahtu wehl ilgus gaddus sehsh us sawa
gohda krehsta un mihligi us mums noskattahs,
un winna augsti behrnu-behrni labbu slawu
no mums dsird!!

To luhds un wehlahs no wissas sirds un
dwehseles

Juhsu

mihledams brahliis
Rihgâ, 20tâ Nowember-mehn. 3 — t.
deenâ 1853.

**Kâ no trakka sunna sarectus warr
dseedinaht.**

(Stattees Nr. 47.)

Eisrikeru Keisers no kahda wihra Sihben-
birgeru semme*) Benjamin Rowata, par
labbu nandu mahzibu un sahles irr nopirzis,
ar kurrarm waroht iffkatru zilweku jeb lohpu,
kas no trakka sunna sareets tappis, ir tad wehl
isahrjeht, kad schis jaw sahloht traks palikt.
Keisers sawai dalteru-teesai pawehlejis to leetu

*) Sihbenbirgeru semme peederr pee Ungaru jeb Wen-
gru semmes, — stahlo appalsch Eisrikeru Keisera un irr pee pa-
scheem kreenu- un Turku-semmes rohbescheem, tur tur 1848tâ
gadda muhsu saldati tareâ bisjsh.

*) Rihgâs Awises malsa 7 — 10 rublus subr, par gaddu.

labbi pahrmekleht un schi atradduse, ka effoht
ihsti derrigas sahles. Tahs sahles ta jasataisa:

Remm 6 Kwintinus jeb pufsohtrus Loh-
tinus struttenu (Asclepias Vincetoxicum), 2
Kwintinus jeb pufsohtrus Lohtinu paehrschku misas,
kas Wahzsemme aug un Apteekê dabujamas (Cl-
sebeeren Rinde, Crataegus torminalis) no
teem jaunakeem sarrineem, un no 9 kiploku
(swehtinu siphoku) sipholischeem to eefschpuffi
jeb ferdi, eeleezi wissu to jaunâ 1 kohrtelu lee-
lâ pohda un peeleij to ar flaidru uhdeni. Lai
tas ta stahw 12 stundas, tad aissmehre ar mih-
flu ta pohda wahku, leez to us plakkana akmi-
na pee ugguns un kad nu pirmo reisi wahri-
damees sahles muttulus mest (bursguleht), tad
lai wehl 1 stundas laiku pamas wahrahs pee
lehnas weenadas ugguns, bet tad jasarga, ka
tee twanni (karsti uhdens - twaiti) ta pohda
wahku ne pazell un tas uhdens werdoht ne teff
pahr. Remmi tad to no ugguns, isfahrst to
zaur luppato un dohdi schihs sahles flimmam
dsert, kad tahs reindenahs palikkuschas. — Kad
tu tahs struttenu sahles un to paehrschku misu
no kohka nemmi, tad ne leezi to pee semmes,
bet jaleek tuhda kahda angsta weeta.

Ulauguscham wihram, kas no trakka sunna
safohst, jadohd dsert 5 labbas ehdamas karroh-
tes; behrnam 3 jeb pufsohtrus karrohates, itt
ka tam derr pehz sawa wezzuma. Tiffai wee-
nu paschu reisi par deenu, prohti rihtos tuischa
duhscha schihs sahles jadsert. Tadehl tahs ja-
sahf sataisist to wakkaru papreesch, pulkfen 5
woi 6schos wakkara, jo tahm 12 stundas jastahw
krubse ar to auksto uhdeni un 1 stundu ohtra
rihta jawahrahs. Ja kahds gribb, tad Ro-
wats tahs arri 2 reises par deenu dohd dsert,
prohti rihta un wakkara, bet tad ifkatra reise
pa weenu karrohti masaf jadsert ne ka kad tif
weenu weenigu reisi par deenu dohd. — Ja tu
sinni, kurrâ deenâ tas suns, kas to flimmo sa-
kohdis, no kahda trakka sunna sareets tappis un
pehz zilwekum tad tas suns, kas to flimmo
kohdis, traks palizzis, tad eedohdi tam flimmam
tahs sahles pehz tif pat dauds deenahm, prohti

darri ta: kad sweschs suns tawu sunni buhtu
sarehjis swehtdeenâ, un taws suns nu pehz
septisahm deenahm sesdeenâ traks palizzis, un
kahdu zilweku jeb lohpu nu buhtu sarehjis, tad
schim sareetam zilwekam tahs sahles ja-eedohd
arri 7 ta deenâ pehz tam, kad tas irr eewai-
nohts tappis no tawa sunna. Ja tas suns
9 ta deenâ traks palizzis, tad lai tam zilwe-
kam dohd 9 ta deenâ to dsert, un ta j. prohj.
Ja to ne sinn, kurrâ deenâ tas suns sareets
tappis, tad tam zilwekam 9 ta deenâ tahs sah-
les jadohd dsert. Bet ja tas nelaimigais pa-
littu nemeerigs, tam nelabba firds, un tas man-
na, ka flims palikkusch, tad lai tahs dsert
trescha deenâ un atkal pehz se schahm dee-
nahm. — Rowats apleezina, ka seun gad-
deem un daudsfahrtrigi to effoht isprohwejis, ka
newaijagohht tahs sahles agraki dsert, pirmis
jaw effoht redsams, ka tas zilweks nu jaw traks
palikkusch i. Tad lai tahs eedohdoht, jo tad
warroht drohschi sinnah, ka schihs sahles itt pa-
teesi to flimmo isglahbschoht. Kad flimmais
tahs sahles eedsehreis, tad dascham flimmam
wehmeles sahlt muttê greestees, dascham, wissu-
wairaf behrneem, arri jasahf wemi, bet ne kas
ne kaischoht; tif jagahda, ka tahs eenemtas
sahles ne iswemj. Eedohdi druzin salda pee-
na, tad ne wems.

Par to no trakka sunna sareetu weetu jeb
wahiti Rowats mas to behdajahs un ar to
dauds ko ne puhlahs. Ja gribb, tad lai dakteri
ta darra, ka ta wahste ne sadfihst bet sipri strut-
te. Daudseem winsch irr palihdsejis, kurreem
ta sareeta weeta pawissam jaw bij sadfihjuse.
Rowata m ifkatru reisi labbi isdeweess tahdus
nelaimigus isglahbt, un tam par to irr dauds
teefas un zittu wihru sifmes un grahmatas,
kas to apleezina, ka naw melli, bet teefa gan.
6 zilwekus kas tif trakki jaw bij palikkusch, ka
tee saseeti un apzeetinati pee winnu bij jawedd,
Rowats ar schim sahlehm isahrstejis.

Das Grahwa-Kungs Telki raksta, ka pat
arri dauds zilwekus ar schim Rowata sah-
lehm effoht isahrstejis un ka ne weens no teem

01	8	01
02	8	02
03	7	03
04	8	04
05	8	05
06	8	06

01	8	01
02	8	02
03	7	03
04	8	04
05	8	05
06	8	06

01	8	01
02	8	02
03	7	03
04	8	04
05	8	05
06	8	06

ne effoht pohstâ gahjis. Zilweti, kas jaw pa-wissam trakti palikkuschî tam ne effoht ne kad peewesti tappuschî; tadeht par to ne warroht leezibu doht, woi pee tahdeem arri schihs sahles palihds. It sareeteem sunneem un loh-peem tahs effoht lohti derrigas. Schis Grahwa-Kungs tahs sahles stimmam eedohd: treschâ, dewitâ un diwipadesmitâ deenâ pehz tam, kad tas zilwets no traktâ sunna sareets tappis. — Schi sinna islaista ar to ap-pakschrastitu wahrdû:

Franz Grahws Telki.

Lai Deews dohd, ka nu tahdas sahles buhtun usgahjuschi, kas no tahdas breefsmigas, nah-wigas pohsta stinnibas zilwetus un lohpinus spehj isglahbt; tad tam mihtam Rowatam kas scho gudribu no tehru tehweem, un sehee at-kal no Tartareem effoht dabbujuschî, un wissuwat-raf zeenigam Gistrikeru Keiseram, kas to wissai pasauli par labbu lizzis ismekleht uu isfluddi-nah, no wissas firds gan japateizahs. — Kurfch sinn, kad tahda nelaimes stunda pascham woi tutwakajam zilwekam jeb lohpinam warr us-eet! Tapehz gan labbi buhtu, ja ikfates nam-na-tehws tahs leetas, kas pee schihm sahlehym waijadstigas, pee laika salassitu un sagahdatohs, nu labbi glabbatu, lai tahs buhtu pee rohkas, kad waijaga. S—3.

Brandawihns.

(Met. Atstrei holla sthdezina ic.)

Gruhlas deenas, gruhli gaddi!
Pasauli eet dach-dachadi!
Lauliba tweens ohtru reij,
Behrni wezzeem azzis fmeij.

2.
Det no ka nahk wiiffas behdas
Nabbadstba un firds ehdas; —
Wainigi irr trumpes, wihns
Un nolahdehts brandawihns.

3.
Ja irr landis palaidigi,
Wiltneeki un mastizzigi;
Wainigi irr saldais wihns,
Krohgi, trumpes, brandawihns.

4.
Schim irr rudsi ne eesehti,
Waffaraj tam ne ezjeti:
Wainigi irr galwa wihns, —
Un tas fihwais brandawihns.

5.
Ja no muischahm faine screen,
Saimineeki ja pirtis leen,
Wainigi irr fahrtes, wihns,
Pihpes, rums un brandawihns.

6.
Leeli sehti darbu ne maht;
Spirati wihri deedeht sah, —
Wainigi irr tabbats, wihns,
Regaddib' un brandawihns.

7.
Tabbats, fnapfchis, tafschu spehle,
Isfuhz naub', ta affins dehle: —
Schihs trihs leetas gudrotas
No patt elles blehdibas.

8.
Atgrees Deewin wezzus laikus,
Kas ne sinnaja schohs twaikus,
Nihzini to iwella Kohl' —
Un scho nahwig' tschuhstas ohl'.

9.
Tad buhs pasaul' meerigata,
Swehtita un laimigata; —
Zilwets atsihs swehtu Deew' —
Nihlehs tutwaku ka few. S tsch

Labbibas un prezzu turgus Nihgâ un Leepajâ tai 26. November 1853 gaddâ.

	Maffaja par:	Nihgâ.		Leepajâ.			Maffaja par:	Nihgâ.		Leepajâ.	
		R.	K.	R.	K.			R.	K.	R.	K.
1	Tschetwertu (jeb 1 puhru)	rubsu	2 50	2 40	1	puddu (jeb 40 mahrzicem) linnu	2 80	3 40			
1	" (" 1 ")	tweeschu	3 50	3 75	1	" (" 20 ")	fweestu	3 20	3 —		
1	" (" 1 ")	meeschu	1 80	1 80	1	" (" 20 ")	juhku-				
1	" (" 1 ")	ansu	— 90	— 90	1	" (" 20 ")	galkas	1 80	1 80		
1	" (" 1 ")	sirnu	2 40	2 —	1	" (" 20 ")	dseltes	— 75	— 80		
1	" (" 1 ")	tweeschu-			1	" (" 20 ")	tabaka	— 85	— 90		
1	" (" 1 ")	miltu	4 —	4 —	1	muzza linnusehku		5 75	5 70		
1	" (" 1 ")	bihdaletu			1	" filtu		9 50	8 75		
1	" (" 1 ")	rubsumiltu	3 10	3 —	1	" farfanahs fahls		7 50	7 —		
1	" (" 1 ")	meeschu-			1	" baltas rupjas fahls		6 50	6 —		
1	" (" 1 ")	putralmu	2 60	2 50	1	" smalkas		5 75	5 —		

Printed and printed.

No juhrmallas-gubernements augstas waldfchanas puffed: Oberlehrer G. Blaesé, Zensor.

Ruddena kahrinaschanas.

Ruddens atnahzis. Na wiffur fchogadd laudis brehz, ka paknaps ruddens effoht, ta ir meh's sawa gabba! — prohti meh's dshwojam te labbi us Bruhschu rohbushu puffi. Maifes mas; lohpu ehdamas mas; kartuppeli, rohkäs turroht, puhst kohpa. Pee tam wehl ta neganta kolera fehrge pat schinnis beidsamas deenas pee mums sawu pohsta darbu strahdaja; un meh's redsejam daschu seewas un behrnu galweneeku wakkar wesselu, schodeen sahrka. Sinni, ka tahdam ruddenim ihpaschu kahrinaschanu ne truhst. Minneschu schihs pirkaf. Zits brehz; ko ehdischu, ko dferschu, ar ko gehrb-schohs! Zits baidahs un behg, ahtri safirguschu zilweku eerandijis, un aiszehrt sawas namma durwis; zits leef sawam kaiminem weenam pascham sawas seewas sahrku kappas krittinabt. Ta irr grehziga buhschana! Woi tad naw ta Kunga azzis us mums atwehrtas, un wiina aufis gattawas, muhsu luhgschanas klaufiht? Woi tad naw — gohds Deewam un muhsu waldineekeem, kam Deews to prahnu eedewis, par to gabdaht — muhsu magasihnes pilnas? Woi newaid garfch filts ruddens bijis? Woi tad ta fehrge wairaf lauschu fchogadd apkawusi, ne zittas kaites, kas ziteem gaddeem plohsijahs, bet fchogadd par daschu zittu gaddu wairaf muhsu basnizas un kahpsehthu pulksteneem lahwe duffeht? — Bet grehzigi irr arri ta buhschana, ko wehl minneschu. Kartuppeli puhst kohpa. Warreja tohs puhstoschus kahda skubna plahni iskleest, un kahdu slauzamu lohpu ar teem barroht; sawahriti, fashkeesti un uhdenti eemaisiti winni pahrlaeku preefsch tam derr. Bet — pahrdohs winnas labba! deggim. Lai buht — laut deggis naudas dewis; bet ne, winsch dohd brandwihnu prettint. Schis brandwihns, ka pawelt eenahzis, stahw flehti; ta

kahriba stahw meesa. Nu muhscham, kamehr ween peeteek, ka bitte pee meddus. Ta warr buht zittam neddelas aiseet weena reibumä! Teescham firds itt apgreeschahs, apdohmajoht, zil scha dshreena walfschana eet wairumä! Kahdas dohmas zellahs, laffoht, ka Wahzsemes walstis taggad dewinkahrt til dauds brandwihna tohy pawalkohts, zil preefsch desmit gaddem, prohti weena gadda par 122 Millioneem dahlderu! Woi tad paliksim meh's tahdos paschds dublods ne eebriiduschis? Gesahkuschi jau effam! — Kad sahtum ismelleht tahs waines, kalabbad to zeetumneeku pulks saleekahs arween jo leels, kalabbad arween wairaf pahru sawa lauliba ne sateek. un ta j. prohi, waidsehthu warr buht ir mums to paschu apleezinabt, kas ne senn Bruhschds tappe fluddinabts: No simts zeetumneekem astondesmit zaur dferschann grehdos krittuschis; no desmit pahreem, kas gribb ataulajami, dewini dferschanas labbad! Nur tas stahsees? — Ta weenu ohtru kahrinaschanu isteizis, kas ihpaschi schinni ruddeni kahjena bijuse, teifschu wehl zittu ne-buhschannu, kas katru ruddeni redsama. Woi sinneet tahs linnu mihstas? Warr buht ka ne wiffur, bet scheitan muhsu puffe ta linnu mihstischana irr eemellojusees til gruhst darbs effohti, ka rets kahds saimneeks spehj weens pats winnu passtrahdaht ar sawu saimi ween. Lai ir puhst tiklai buhtu sehst bijis, lai ir diwi wesumi tiklai buhtu eesehrti rijä, — tshetri, peezi saimneeki ja-aizina paliga. Linnu sehklas pahrdewis tam gohdigam prezzeneekam, kurra sellis ne senn wehl laudim pee basnizas frohga gandrihs pilnu stohweri brandwihna dserf dewe, lai sawu sehllu pee winnu wedd, un dewinus pohdus linnu iskullstijis, tad wehl eefi fchehloht tohs desmit rublus, ko linnu mihstods patehrejis? Bet — peejus saimneekns sewim pa-

ligâ aizinajis, tu dabbu sînnams winneem atlih-
dseht. Tê nu peezas dshres sînnamas us
preefschu! Teescham, par to linnu mihstu laiku
zits ti nekobsch paleef, it mels un gurtens.
Tur prettim sînnams ne slehpschu, — jau pa-
rettam zits saimneeks sahlf scho nelabbu eerad-
dumu atmet, un saderr labbal to mihstischanu
un kullstischanu us pohdeem par naudu. —
Beidscht wehl weenu jaunu nebhuschanu min-
neschu, kas weetahm kahjena paleef, lai arri ne
ruddeni ween, tomehr wairak schinnt lustes un
naudas laika, prohti to isspheleschanu jeb is-
luffeschanu. Tas irr tã: Atteektahs kahdam
kahda leeta, lai buht flappis atteekohts. Tas
flappis lai buht 5 rublus wehrts. Isdohd 35
luffes (lohes) 20 kap. gabbalã. Sa-eet wihram 7
rubli. Tai noliktã deenã sapulzejahs tee luffetaji
kahdã frohgã kaulinus mest, frohdseneeks no-
spreesch to likkumu, ka tam, kas to flappi lai-
mehs, jadohd teem zitteem par rubli brandwih-
na dsert. Salihgst wihri. Nu mest. Num-
meru rakstiais klah. Gallã rohnahs peezi, to
pashu augstako nummeru samettuschi. Schee
nu atkal mett sawã starpã. Rohnahs beidscht
diwi, kam wehl par ohtu reisi jamett. Nu
sirds pufstoh, kã bunga! rohkas itt trihzeit
trihz. Tê eesauzahs treschais: „Wihri, weens
putninsch rohkã labbaks, ne desmit tschukurã.
Dohschu jums katram rubli, un to isdserramu
rubli malfassin wissi kohpã. Dohdeet man to
flappi.“ Tas wihreem wehl ne bij eeschahwees
prahã; bet rohnahs desmit sauzeji, kas scho
padohmu noteiz par gudru. Sahlf kauletees.
Salihgst beidscht us rubli un 30 kap. katram.
Un gallã — atkal peedsehruschi zilweki, bet lab-
bums ne weenam, ja tu to netaisnu graschu ne grib-
bi par labbumu nosaukt, kas teem nahf rohkã,
kas ne baldahs no ta grehka, tuwafu kahribas par
flauzamahm gohwim tukrecht. Tam briedim
atkal mahjã? Tai sapuhst ruggaji, sa-ars deew-
gan pawaffarã; lai sapuhst — bet, kas tad
warr wiffas leetas peesaukt, kam eereibis zil-
weks leef sapuh. Bet, zilweks, woi tad tu
ne redst, kã zaur tahdu buhschanu ir tawa mee-
fa, ir tawa dwehsele pohstã eet? — e.

Sinnas no Illustes par Kattohlu drandsehm.

Pashã Illustes Kattohlu drandse scho gadd
stohlãs 176 behrni tikfa mahziti. Randu-mui-
schas Wittenheima zeeniga mahte (Puttera tiz-
zibas) sawu, zeenigam Defana fungam no lab-
bas sirds dohtu sohlischanu peepildeja jaunu
stohlu eezehle sawã muischã, stohlãs behrneem
wiffu pahrtischanu dewe, un patti stohlu beesi
apmekleja, lai darbs us preefschu eetu. Stohl-
meisteris tur irr isdeenejis saldahts, kas karrã
deenefti lassht ismahzijees. — Warnowitschas
muischã arridsan scho gadd pirma stohla eerik-
teta tur 29 behrni appatsch ta basnizkunga Maz-
kewitscha usraundischanas stahweja, un schihs
muischas rentas-kungs Steinberg, (Puttera tiz-
zibas) leelu palihgu pee tahs pashas dewe. —
Schedera-muischas dsimtskungs Brinken (Put-
tera tizzibas) arr sawa pagasta behrneem wiffu
pahrtischanu dewe. — Behrenes un Rubbenu-
muischas stohlãs bija 150 behrni, Dweetas un
Dunnawas-muischã 56, to wiffus zeenigs Gra-
wa-kungs Sihbergs ar sawu maisi usturr. —
Menken-muischã zeenigs Dihwela kungs (Entt.
tizzibas) saweem 23 stohlãs behrneem maisi no
muischas dohd, un muischas-kungs Stamm if
deenas behrenus pahrauga un pastubbina us
muddigu mahzischanu. Teescham preeks irr
redseht, kã schinni mallã, tur ilgi tumfiba lau-
dis bij apklahjusi, zaur zeeniga Defana Ta-
mulewitscha ruhpinaschanu ne ween Kattoh-
lu bet arridsan Puttera-tizzibas kungi par sawu
Kattohlu lauschu behrnu prahã-aggaismoscha-
nu gahda. — Lai schehligats Deews tohs par
to swehti! — Zeenigs Defana-kungs 12tã
Met par wiffahm schehm stohlahm tam augsti-
gohdajamam bihschapa-kungam aistaidis skaidru
sinnu, kas to ar leelu preeku lassijis, un arri
wisseem kungeem leelu pateizibu atraktijis. —
Illustes draudse isgahjuschã gaddã peedsimme
173 pujschi 147 meitenas, mirre 135 no wih-
reeschu, un 104 no seeweeschu fahrtas, pee Dee-
wagalda gahja 5869 leeli zilweki un 192 jau-
ni deewgaldneeki, tahdi, kas wehl ne eet pee

Deewagalda 1109 puifchi, 1140 meitas, lau-
libu dabbuja 44 pahri, grahmatneeku bija 1815.

W—g.

Ta fehla irr tas Deewa-wahrds.

Luhf. 8, 11.

Schihds kahds bohde nahf, tabaku pirktees.
Bohdneeks, mahzinu noswehris, taifahs, ta-
baku ar wezgas grahmatas lappu aptiht. Bet
Schihds reds, ka Schihdu wallodas wahrdi
wirfu un winnam schehl, ka silfus un tabaku
tahda papihra buhschoht eetiht, fur swehtas
tehwu wallodas wahrdi wirfu. Winsch nelauj
bohdneekam lappu ispleht, un par mahrlu wi-
fu grahmatu nopehrf. Bet kahda ta grahmata
effoht, to wihrs ne sinnaja, jo eesahkums tikpat
ka gals jau bij nopehstis. Buhtu winsch sin-
najs, ka schi grahmata puff bihbele effoht,
Schihdu walloda pahrtulkota, tad winsch drih-
sak tschuhflu buhtu rohla nehmis, ne ka scho
grahmatu. Jo Schihdi itt nahwigi eenihd to
grahmatu, kas isstahsta ta pascha Pestitaja
brihnumus, ko winnu tehwi pee krusa sittuschi.

Mahjas pahrnahjis, wihrs saht lassiht.
Kahda wihs ta fehla winna sirdi krittusi un
dihgusi, — to neweens ne warr isstahstiht, bet
welta winna nau palikkusi. Jo winsch lassija,
jo netizzibas swihni winnam nokritte no azzim,
kamehr pehdigi no wiffas sirds tizzeja, ka Ma-
rias dehs teescham effoht Deewa dehs.

Un wehl puss gads ne bij pagahjis, kamehr
wihrs grahmatu rohla dabbujis un jau winsch
difikaku mahzibu mekleja pee mahzitaja. Un
atkal ohtrs pussgads wehl ne bij pagahjis un
jau winsch tikke kristihts un Kristus draudsei
peestaitihts. Heerwagen.

Peetizzigs wihrs.

Kahds wihrs, kam dauds nelaimes biju-
schas un kas leelu mantibu bija pamettis,
apmekleja sawu jaunibas draugu. Tas winnu
usnehme ar teem wahrdeem: „Ka tas likens
tewi ta peemeklejis!“ — „Turpretti winsch
labbi darrijis“, — tappe winnam atbildehts;
„winsch padarrija no angstprachtiga pasemmigu,

lai ar Deewa schehlstibas dahwanahm ne
eesahktu leppotees, bet eesahktu, winnu garrä
un pateesiba peeluhgdams sawus grehkus un
sawu wahzibu atsiht, un pee Jesus krusa pa-
lihgu mekleht.

G. J—n.

Pirkti pahitari.

Appatsch Lauleses kahds sehns, kam wez-
zati jau senn bija mirruschi, tikka pee kahda
sainneeka par gannu nodohts, fur winsch kahdu
reisi pimberi nopehnja. Winna sirds nefehs
us Deewa peeluhgshanu, bet pahtarus ne mah-
zeja, tadeht to nopehnitu naudu, ko no sain-
neeka bija dabbujis, atdewe zittam puifcham,
lai schis tam pahtarus ismahzitu; un kad wis-
fu bija galwa paturrejis, tad tas gahja pee sa-
wa basniz-kunga, luhgdams, lai winnu pah-
klausoht, un sazzidams, ja tee ne buhschoht lab-
bi, tad sawu pimberi atnemschoht, un par to
atkal zittus pirtschoht. Basnizkungs atradde,
ka tee bija labbi ismahziti, usleekija to sehnu,
paschkinkoja tam wehl 2 pimberus, un peeneh-
me to pee Deewa-galda. — Rauns un grehks
irr tahdeem sainneekeem, kas saweem maifes-
behrneem pahtarus un Deewa-wahrdus ne mah-
za, ta ka teem pascheem ta mahzischana par
naudu jamekle.

W—g.

Ta mihliba irr stipra ka nahwe.

Augsta dseesma 8, 6.

Jameikas falla dshwo papilnam melnu
zilweku. Birnal winni bij wehrgi. Schepatt
arri rohnahs saldatu pulks, prohti saldati ne
irr wis tur dshimmuschi; bet ar fuggi no Eng-
lenderu-semmes nahkuschi, jo Jameikas falla
peederr Englenderneem.

Zits no teem melneem zilwekeem, Edi
wahrdä, luhdse saldatu kahdu, lai jel winnam
mahzoht lassiht. Jo Edi bij tizzees kristitees un
no wiffas sirds kahroja, Deewa wahrdus las-
siht. Un kad nu Edi meeru ne mette ar luhg-
shanahm, tad pehdigi saldats sazzija:

„Klausees, Eddi, es tewim pa prahtam darrischu, ja gribbi apsohlitees, zittam tumsham wehrgam to paschu gudribu mahziht, ko tewim mahzischu.“

Eddi labpraht apsohlijahs, tà darricht un kad saldats nu nehmahs, winnu mahziht, tad Eddi neween pats itt nahwigi kritte us to lassischanu, bet arri zitteem wehrgeem mahzija, ka pats bij mahzijeess; turklaht winneem peefohdidams, lai atkal zitteem mahzoht. Tà tad ar lassischanu itt labbi isdewahs.

Bet kad tee fungi jutte, ka wehrgi tà traffi us lassischanu krihtohht, tad winni palikke bailigi, ka wehrgi pahleeku gudri palischohht un ismekleja, no kurrenes schi lassischanas sehrga zehlfusees. Kad winni atradde, ka Eddi wainigs effohht, tad winnu kuhle lihds assinim un stipri aisleedse, ka us preekschu wairs lai ne mahzoht. Bet tik ka Eddi druksu bij atlabbojees, tad winsch atkal sahze mahziht. Gan atkal itt neschehligi winnu misoja, gan aisfuhthija pagallam prohjam us zittu fallas malle, bet brahlu mihlestiba muhscham winnam ne lahwe meeru. Winsch arri jo prohjam sawus nabbagus tumshus un aklus brahlus mahzija zit spehdams un sunadams, lai Deewa wahdus lassohht tumshibas un niknibas swihni winneem nokrihtohht no azzim un lai Jesus ta ribta swaigsne uslezsoht winnu firdis.

Ap scho laiku Englenderu lehninsch pawehleja, ka lai wissi wehrgi paleekohht par brihwlandim un ka lai kates wehrgs, kas mahkoht lassihht, pufsbihbeli dabbujohht.

Zeeft tad nu gaddijahs lassitaju starp Jamafas fallas wehrgeem. Gan zittas fallas puffed retti ween kahdu lassitaju usgahje, bet tannis abbejäs weetas, fur Eddi bij dsihwojis un mahzijas, wairaf ne ka 500 melni zilweki ar pufsbihbelem tikke apdahwinati. Tik baggati gi Deews Eddi puhliaw bij swehtijis!

Heerwagen.

Mirruschu peeminneschanas Deena tai 22trä Novemberi 1853.

„Lee mirroni tohp usmohdinati. — Bet Deews ne irr to mirruschu Deews, bet to

„dsihtu, jo wissi winnam dsihtu.“ Zuhl. gr. 20, 37 un 38 p. Mel. Tad laideet mums to lihht ratt.

1.

Mums jamirst to meh's sinnam gan;
Jo scheitan naw mums palikschan';
Bet kad mums nahwe peefsteigsees,
To zits ne sinn, tà mihkats Deews.

2.

Ta nahwe usuahht ne wilkoht,
Mums dauds reis spehka dsihwojohht;
Ta ne leekahs tad peefuhgtees,
Ar naudu few aismaffatees.

3.

Ta ne luhko us augstibu,
Un mantu, gohdu, jautumu;
Ta ne prafta: „Zit wezs tu eff'?" —
Ta toezzus, jaunus kappà neff'!

4.

Mehs schodeen arri peeminnam
Zohs mirruschus, ko glabbajam. —
Zit daschu mihlu apraudam,
Ko sahrki ne fenn gulbijam.

5.

Dasch pehrn schi deena dsihwoja,
Pahr fatweem mihkeem raudaja,
To paschu schogadd' smilltis fedf,
Tè muhsu pulkà to ne redf.

6.

Zit daschu mihlu kolera
Schi gaddà bahrgi aprija?! —
Zit fehrdeenifahi, aistahki,
Ne rauda schodeen skummigi?!

7.

Woi tadeht buhs mums ismistees?
Ka mastizigeem schelotees? —
Zohs mihkus atkal redsefim,
Kad debbests meh's aiseefim!

8.

Tam Kungam meh's schè dsihwojam,
Tam Kungam arri nomirslam;
Tas Kungs, kas leet mums kappà brauff,
Tas spehs muhs arr' no pihschteem fauff!

9.

Jo winsch naw Deews to mirruschu,
Bet Deews irr wissu dsihw'neeku.
Lee taifni jebfchu nahwe kriht,
Lee Deewa Tehwa rohtàs mihht.

10.

Tadeht, at zilweks, aplohpees!
Us fatou nahwi fataisees!!! —
Warr buht tew Deews grubb schodeen fauff
Lai warri gattovs meerà brauff!!

E. F. Schönberg.

Brichw druckst.

No juhrrmass-gubernements augstas waidschanas puffed: Oberlehrer G. Wlaese, Jenfor.

No. 338.